

Բ Ի Ի Ր Ա Կ Ն

Հ Ա Բ Ա Թ Ա Թ Ե Ր Թ

ԻՒ. ՏԱՐԻ

12 ՕԳՈՍՏՈՍ 1906

ԹԻԻ 29

Յանձնարարելի

Արժեթուղթեր

Կ Ա Ր Ե Դ Ո Ր Ց Ա Ն Կ Ս Ը

×

Մեր ընթերցողներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք
Բիւրակնի յաջորդ թիւին մէջ հրատարակելի կարեւոր
ցանկի մը վրայ, զոր սեղանաւորական գործերով զբաղող
ծանօթ անձնաւորութիւն մը հաճեցաւ մեր տրամադրու-
թեան ներքեւ դնել ազնուաբար: Յիշեալ անձնաւորութիւնը
երկար աւարիներէ ի վեր ուսումնասիրած է 2000 տեսակէ
աւելի պարտատոմսեր, և իր բազմամեայ հետազոտութեան
ու փորձաւորութեան արդիւնքը ըլլալով, յիշեալ պարտա-
տոմսերուն ամէնէն ապահովները և շահաւորները զատած և
40 ի մօտ պարտատոմսերու կարեւոր ցանկ մը պատրաս-
տած է: Անոնք որ միայն քանի մը արժեթուղթեր կը ճանչ-
նան կամ ունեցած են իրենց սնտուկին մէջ, այս ցանկէն
պիտի տեսնեն որ սակաւին ո՞րքան շահաւոր եւ դիւրամատ-
չելի թուղթեր կրնան գտնուիլ, որոնց վրայ Բարիզի, Պրիւ-
սիլի, Վիեննայի եւ ուրիշ սակարաններու մէջ ընդարձակ
գործաւորութիւններ կը կատարուին:

Ի՞նչ է «Ավալ»ը

×

ՕՍՄ՝ ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԻՆ ԿՈՂՄԷ

Գործի մարդերու տուած

Դ Ի Ի Ր Ո Ի Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր Ը

Ավալը փոխանակադրին պայմաններէն մէկն է, զոր բացատրելու համար հարկ կը տեսնենք երկու խօսք ալ փոխանակադրին իսկութեան վրայ ընել: Ֆրանսացի նշանաւոր տնտեսագէտներէն մէկը ըսած է թէ երկիր մը ո՛րչափ աւելի հարստանայ, այնչափ նուազ պէտք կ'ունենայ հնչուն դրամի, որովհետեւ այդ երկրին մէջ կը շատնայ թիւը այն կարգի անձերու, որոնք կրնան իրենց գործառնութիւնները փոխանակ հնչուն դրամի, թուղթ դրամով ու փոխգիրներով տեսնել: Այս խօսքը մասնաւորելով մեր երկրին համար, կրնանք րոնել թէ ո՛րքան զարգանայ մեր վաճառականութիւնը, այնքան աւելի պիտի բազմապատկուին փոխանակադրի գործառնութիւնները առեւտրական հրապարակի վրայ և այնքան աւելի պէտք պիտի ունենանք ծանօթանալ անոր օրինական նրբութեանց և պայմաններու մանրամասնութեանց:

Փոխանակադիրը, վճարումներու մասին, փոխադրութեան կողմէ անհուն առաւելութիւններ ունի հնչուն դրամի վրայ, և որպէս զի վաճառականութիւնը կարող ըլլայ լիովին օգտուիլ անոր ընծայած առաւելութիւններէն, առեւտրական օրէնքը խիստ պայմաններ դրած է, որոնց մէջ թերացող մը մեծամեծ վնասներու կրնայ ենթարկուիլ: Սակայն փոխանակադրին կանոնաւոր ընթացք մը տալու համար օրէնքը այդ խիստ պայմաններով միայն չէ գոհացած, այլ անոնցմէ զատ միջոցներ գտած և ցոյց տուած է, որպէս զի միւս կողմէ աւելի դիւրաւ շրջաբերի փոխգիրը և ապահովուի անոր պարունակած գումարին հատուցումը: Օրինակի համար, երբ առեւտրական մը իր թղթակցին վրայ փոխգիր կը քա-

չէ, և զայն իբր դրամուրիչի մը կըյանձնէ, սա ալ երրորդի մը կը փոխանցէ ու այսպէս հրապարակին վրայ իբր դրամ շրջաբերելէ յետոյ կը հասնի ա՛յն անձին որ պիտի ընդունէր փոխդիրը և կամպիտի հատուցանէր զայն, և ան ալ եթէ երբեք մերժէ, այս պարագային փոխանցողներուն ու կրողին իրաւունքը պաշտպանելու համար, օրէնքը փոխդիրը չընդունողին դէմքօթեքօ ընել միայն պայման չի դնել, այլ կը արամադրէ նաեւ որ այդ քօթեքօն ընելէ ետք, ինչ որ անհրաժեշտ պայման մ'է, երրորդ մը կարող ըլլայ միջամտել, և զայն ընդունիլ քաշողին և կամ փոխդիրը փոխանցողներէն մէկուն հաշուոյն: Այս գործողութեան թեկաւոր և միջամտողին միջոցաւ անունը կուտան: (Առեւտրական օրէնք 84 յօդուած): Փոխդիրն ընթացքը անախճել կատարելու և անոր փոխարժէքին հատուցումը դիւրացնելու համար, օրէնքը ուրիշ կարեւոր պայման մ'ալ աւելցուցած է, անպիտան պայմանը: Անպիտանութիւնն ի հաշիւ բառին ազատագրումն է, Առեւ. օրէնքը (98 յօդ.) կ'ըսէ որ թէեւ փոխդիրի մը վճարումը՝ ընդունելով և փոխանցելով տեղի կ'ունենայ, սակայն փոխանցումի պահուն եթէ ստացողը դրամը վճարողին վրայ վստահութիւն չունենայ, կըրնայ ինքիւս քեզի դուրսէն երաշխաւոր մը պահանջել: Այդ երաշխաւորութեան կ'ըսուի անպիտան:

Անպիտան փոխանակագրին ներքեւը կամ ետին, վասն անպիտան և կամ վասն երաշխաւորութեան գրուելով կը կատարուի: Սակայն այս ձեւը փոխանակագրին վրայ ստորագրութիւն դնողներէն մէկուն փոխարժէքը կրնալ վճարելու մասին անվստահութիւն մը յոյս տալուն համար, սովորաբար բացէն թուղթով մը և մինչեւ իսկ նամակով անպիտան կը տրուի, պայմանաւ որ այն թուղթը կամ նամակը օրինաւոր կերպով խմբագրուած ըլլայ և փոխդիրը նոյնութեամբ արտագրուի և ստորագրուի անպիտան տուող կամ երաշխաւորող անձին կողմէ: Առեւտ. Օրէնքը այս մասին ալ դիւրութիւններ տուած է, անպիտան համար մասնաւոր պայմաններ դնելով: Նախ՝ անպիտան տուող մը կրնայ, եթէ ուզէ, փոխդիրն պարունակած գումարին մէկ մասին միայն երաշխաւոր ըլլալ, երկրորդ՝ կրնայ բացառիկ պայմաններ առաջարկել, օրինակի համար, գրել թէ փոխդիրը չվճարելու պա-

ըագային երբ դատ մը ծագի ու դատարանը բանտարկութիւն վճռէ, ինք զերծ ըլլայ այդ պատիժը կրելէ և կամ մերժելով բացարձակ երաշխաւորութիւն, կ'ընդունի և կ'ստանձնէ պարզ երաշխաւորութիւն մը միայն:

Ինչպէս յայտնի է, առեւտրական և պարզ գործառնութիւններու մէջ, երաշխաւորութիւնները իրարմէ կը տարբերին: Առաջնոյն մէջ երաշխաւոր մը պարտի անմիջապէս վճարել, իսկ երկրորդ պարագային կը վճարէ երաշխաւորը ա'յն ատեն միայն երբ ստուգուի որ բուն պարտականը անկարող է իր պարտքը հատուցանելու: Փոխանակագիրներու գործառնութիւնները թէեւ զուտ առեւտրական են, սակայն օրէնքը, ինչպէս ըսինք, դիւրութիւն մը տալու համար, ընդունած է ավալ տուողի մը կողմէ դրուած այս բացառիկ պայմանները:

Երբ վասն ավալի ստորագրող մը որոշած չէ որո՞ւ համար երաշխաւորած ըլլալը, այս պարագային օրէնքը վայն քաղոյին համար երաշխաւորած կը նկատէ: Եւ եթէ այս վերջինը փոխգիրին փոխարժէքը չէ ղրկած փոխգիրն ընդունող անձին, այն ատեն ավալ տուողը չի կրնար զերծ մնալ կրողին և կամ փոխանցողներէն մէկուն հետապնդումէն, եթէ փոխգիրը վճարուած չըլլալուն համար անոնցմէ մին 24 ժամուան մէջ բրթթէսթոյի և ապա 15 օրէն դատ բանալու օրինական պայմաններուն մէջ թերացած է: Սակայն եթէ վասն ավալի ստորագրող մը փոխգիրին տակը ստորագրութիւն ունեցող փոխանցողներէն մէկին հաշուոյն համար երաշխաւորած է, ինչ որ պէտք է որոշուած ըլլայ, այս պարագային ինք ալ փոխանցող մը և նո'յն իսկ այդ փոխանցողը կը նկատուի և զերծ կը մնայ պատասխանատուութենէ եթէ իրմէ վերջի փոխանցողները կամ կրողը ու է օրինական թերութիւն մը գործած են:

Առեւտրական հրտապարակի վրայ ինչո՞ւ սակաւագէտ են փոխանակագրի գործառնութեանց մէջ ավալի երաշխաւորութիւնները: — Որովհետեւ փոխգիրի մը վճարումը երաշխաւորելու համար ուրիշ եղանակ մը կայ, որ ավալի տեսակէն աւելի գործածական է, թէեւ բոլորովին տարբեր է օրինական տեսակէտով:

Առեւտրականները փոխանակ վասն ավալի բառերով

փոխանակադրին վրայ ստորագրութիւն դնելու, առանց պայմանի փոխանցողներու շարքին մէջ կ'ստորագրեն ու ասով ստանձնած կ'ըլլան այն պարտականութիւնները, զորս փոխգրին արժէքը հատուցանելու համար օրէնքը դրած է փոխանցողներուն վրայ:

ՀԱՅ ԱՐՀԵՍՏԱԻՈՐՆԵՐԸ ԻԶՄԻՐԻ ՄԵՋ

ԼԵԶՈՒԱԳԵՏ ՀԱՅ ՈՍԿԵՐԻՉ ՄԸ

19 թդ. դարուն մէջ

×

Դերձակներուն ինքնայատուկ մէթոսը

Եթէ անհարկ մը նետենք Իզմիրի Հայ արհեստաւորներուն անցեալ քանի մը դարերու մէջ բանած արհեստներուն վրայ, կը տեսնենք որ անոնք երկու դասերու կը բաժնուին, 1. Առեւտրական տեսակէտով կարեւորութիւն ունեցող արհեստներ, ինչպէս ոսկերչութիւն, դերձակութիւն, եազմաճիւղութիւն ևլն.: 2. — Առեւտրական հանգամանքով կարեւորութենէ զուրկ արհեստներ, ինչպէս, դարբին, սափրիչ, վերմակագործ ևլն.: Այս երկու դասի արհեստներուն մէջ ալ, Հայ արհեստաւորներէ շատեր նշանաւոր եղած են Իզմիրի մէջ և կրցած են երկարատեւ թէ՛ գոհացուցիչ ապրուստ մը հայթայթել և թէ ոմանք յաջողած են իսկ քիչ շատ կարեւոր դիրք մը շինել: Իզմիրի արհեստներուն այս արդիւնաւոր վիճակը տեսած է մինչեւ որ եւրոպական արտադրութիւնք՝ գինով աւելի աժան և արտաքին ձեւերով աւելի հրապուրիչ՝ երեւցած են Իզմիրի առեւտրական հրապարակին վրայ, ուրկէ յետոյ դրէթէ ամէն արհեստ տա-

կաւ տեղի տուած և հետզհետէ լքուած է Իզմիրի Հայ արհեստաւորներուն կողմէ :

Ոսկերչութիւնը ամէնէն կարեւոր գործերէն մին եղած էր : Այս արհեստը իր ամէն ճիւղերով, — այսինքն թանկագին մետաղներէ՝ ոսկիէ, արծաթէ զարդեր ու տնական սպասներ շինել, ազնիւ քարեր՝ ադամանդ, մարգարիտ ու այլազան նիւթեր ճանչնալ, գնահատել և անոնց վրայ բանիլ — 16 և 17րդ դարերէն ի վեր Հայ ոսկերիչներու ձեռքը գտնուած է : Անոնց արտադրած հիանալի գործերով քանի մը դարեր պահուած ու զարգարուած են Իզմիրի և մերձաւոր գաւառներու բարեկեցիկ ընտանիքները : Իզմիրի Հայ ոսկերիչները ունէին իրենց յատուկ շուկան և իրենց ուրոյն արհեստապետութիւնը, որու մէջ նշանաւոր եղած են հետեւեալները, — 17րդ դարու սկիզբը կը յիշուի Սարգիս անուն վարպետ մը, որ խիստ յաջողակ է եղեր իր գործին մէջ, թանկագին քարերու, — փրլանթի, փէրուզէի, սէյլանթաշի, այնիհուրի, զիւմրիւթի, սիւլէյման թաշի ու այս կարգի շատ մը հագուազիւտ քարերու առաջնակարգ ճանչող մը, գնահատող մը, ինչպէս նաեւ բանող մը եղած է : Այս արհեստաւորը հմուտ է եղեր թուրքերէն, Ֆրանսերէն, յունարէն և հրէերէն լեզուներուն և այս լեզուադիտութեան շնորհիւ յաջողեր է թէ՛ իր հրապարակին վրայ գործել և թէ՛ ուրիշ օտար առեւտրական հրապարակներու հետ յարաբերութեան մտնելով՝ քարի մեծ վաճառականութիւն մը ընել : Ասկէ գատ, Իզմիրի ականավաճառութեան մէջ նշանաւոր եղած են Գարագաշեան Մելգոն աղան, Տիւլէրեան Կարապետ աղան և Մուրատեան Կարապետ աղան : Ոսկի և արծաթ նրբին առարկաներ շինելու մէջ երեւելի էին Պիլէգիւճի Գէորդ աղան, Մէլիք օղլուն, Բըրքաղաճլըեան Ղազարոս և Յովհաննէս աղաները և Պոլսոյ ոսկերիչներէն Իզմիր հաստատուող Գույումճի Նշան աղա : Եղիազարեան անունով մի անձ, մանաւանդ Սարը փերվազ մականունով սլոյսեցի վարպետ մը : Այս արհեստաւորը Պոլիսէն Սարը փերվազ կոչուած նաւով մը Իզմիր երթալուն համար, այդ անունը առած են իրեն : Իզմիրի մէջ Հայ ոսկերիչները շահաւոր ու պատուաւոր երկար չըլլան մը ըտրելէ յետոյ տեղի տուած են, չկրնալով տոկալ եւրոպա-

կան նմանօրինակ արտադրութեանց մրցումին :

* * Իզմիրի արհեստաւորներուն ձեռքը բաւական ընդարձակ ու արդիւնաւոր գործ մ'է եղած ղերձակութիւնը : Անոնց արհեստը միայն ձեւել ու կարել չէր, այլ հագուստին վրայ մետաքսէ ոլորած նուրբ թելերով զանազան հիւսկէն ծաղիկներ, նկարներ ու զարդեր կը բանէին, ու այս պատճառաւ այդ գործով զբաղող շատ անձեր իրենց ապրուստի միջոց մը կը գտնէին : Տասնութերորդ դարու մէջ, ինչպէս նաեւ տասնըութերորդ դարու սկիզբները Իզմիրի ղերձակութիւնը գրէթէ Հայերուն ձեռքն էր. ասոնք արհեստական գաղտնիք մը ունէին, որով անմրցելի հանդերձներ կը պատրաստէին : Չուխային ետեւի կողմը մեղրամոմով կը ծեփէին եւ ձեռքով ա՛յնպիսի ճարտարութեամբ մը մեղրամոմով կ'արդուկէին չուխան որ անիկա սովորութիւն մը և արտասովոր ժայլ մը կ'ստանար : Եւս ճարտարութեան շնորհիւ երկար ատեն Հայ ղերձակները Իզմիրի և շրջակայ վայրերու հագուստի գրէթէ միակ հայթայթիչն եղած են, ինչպէս նաեւ իրենց սպառած մեծաքանակ չուխայով չուխայի Հայ վաճառականներուն յաջողութեան նպաստած են : Կրկնենք թէ այս արհեստն ալ ինկած է այն սրահուն երբ Իզմիրի մէջ մուտ գտած է եւրոպական տարազով հագուստն ու կապուստը, զորս այժմ գրաւած են Յոյն և եւրոպացի արհեստաւորներ :

* * Իզմիրի եղմամբութեան մասին հոն հաստատուած Հայ վաճառականներուն առթիւ խօսուած էր այս քաղաքին հռչակաւոր պատմախանէին վրայ, ուր բաժնեւոր ընկերակցութեամբ կազմուած արհեստակցութիւն մը կը գործէր և տեղւոյն վաճառականութեան և արհեստաւորներուն մեծագումար գործառնութիւններու նիւթ կը հայթայթէր : Խօսուած էր նաեւ թէ նախ զուիցերական նմանօրինակ արտադրութիւններ, ապա վարչամակի սպառումի նուազումը հարկադրած էին փակել այդ կարեւոր հաստատութիւնը, որ տեղւոյն համար այն ատեն եղական ինչպէս հիմակ իսկ ընդհանուրին համար գործնական օրինակելի ձեռնարկ մ'է եղած :

* * Վերականգնործութիւնը, դարբնութիւնը ևլն, թէև առեւտրական տեսակէտով չունէին ու և է նշանակելի կարեւորութիւն մը, այսու հանդերձ ասոնք Իզմիրի շատ մը Հայ արհեստաւորներուն երկար ատեն ապրուստի արդիւնաւոր միջոց մը եղած և շատերու ալ առեւտրական յառաջդիմութեան ուղի մը պատրաստած են : Ինչպէս ամէն ձեռագործ արհեստ, ասոնք ալ հեազհեաէ ինկած են Իզմիրի մէջ, ուր աւելորդ է ըսել, եւրոպական աժան ու կոկիկ գործեր մուտ գտած են առեւտրական և արհեստաւորական խիստ մըրցում մը առաջ բերելով :

ԴՐՈՇՄԻ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳՐԻՆ

Վանառականներու վերաբերեալ

ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

×

Երդ. Յօդուած

Պաշտօնական մարմիններուն (սեկսիոնը բեաւհյե) կողմէ մասնաւորներու եւ մասնաւորներու կողմէ պաշտօնական մարմիններու տրուած բոլոր մուրհակներուն եւ ուրիշ գրութիւններուն դրոշմի տուրքը մասնաւորները պիտի վճարեն։ Մասնաւորներու կողմէ մասնաւորներու տրուած մուրհակներուն եւ ուրիշ գրութիւններու գրոշմատուրքը զանոնք ստորագրողը կը վճարէ։ Իսկ ստացագիրներու, անդորրագիրներու, հատուցագիրներու եւ այս կարգի գրութիւններու —, որոնք պարտքէ ազատում մը կը հաստատեն—գրոշմատուրքը կը վճարէ զանոնք ստացողը, ո՛չ թէ վճարողը։ Ապահովագիրներու եւ նմանօրինակ գրութիւններու գրոշմատուրքը պէտք է վճարէ ապահովագիրը վճարողը։ Մասնաւորներու կողմէ վաճառքի փոխագրութեան համար երկաթուղիներու ընկերութեանց տուած կամ ստացած մուրհակներուն եւ ուրիշ գրութիւններուն գրոշմատուրքը մասնաւորներու կողմէ կը վճարուի։ Պաշտօնական մարմիններու փոխադրել տուած վաճառքներուն համար վճարելի գրոշմատուրքը, առաջին հատուածին համաձայն, երկաթուղիներու ընկերութիւնք պիտի վճարեն։

Ազդ. մը, որո՛ւ համար ալ ցրուի կամ ցուցադրուի, անոր գրոշմատուրքը զայն ցրուել տուողը եւ կամ ցուցադրողը պարտի վճարել։

Օտար երկրի մը եւ կամ ներկայ դրոշմի օրէնքը չը գործադրուող Կայսերական նահանգներէն միոյն մէջ եթէ մուրհակ մը եւ կամ ուրիշ գրութիւն մը պատրաստուի, անոնցմէ դրոշմի տուրք կ'առնուի, երբ անոնք երկրին դրոշմի օրէնքը կիրարկուող մէկ մասին մէջ գործածուին եւ այլ

տուրքը պէտք է վճարէ մուրհակը եւ կամ դրութիւնն առաջին անգամ գործածող անձը :

Այն առեւտրական թուղթերը, որ գանձնք ստորագրողին կամ ստացողին տուրքէ զերծ եղած ըլլալուն պատճառաւ դրոշմատուրքի ենթակայ չեն, դրոշմի տուրք պիտի վճարեն եթէ տուրքէ զերծ չեղող մէկը առնէ գանձնք : Այդ տուրքը պարտի վճարել մուրհակը եւ կամ դրութիւնն ստացող առաջին անձը :⁽¹⁾

Պ. ԲՅՈՒՆԱԾ

Մուրհակներու, դրութիւններու եւ ազդերու վրայ մէկէ աւելի ստորագրութիւն դրուած ըլլալուն պատճառաւ դրոշմի կրկին տուրք չառնուիր, սակայն որոշ տուրքի մը ենթակայ եղող ստացագիրներէն, հատուցագիրներէն եւ անդորրագիրներէն գանձնք ստորագրողներուն թիւին համեմատ տուրք պիտի գանձուի : Այսու հանդերձ, եթէ այս կարգի թուղթերու վրայ ստորագրողները յանուն պաշտօնական մարմինի մը, անձի մը, եւ կամ ընկերութեան մը ստորագրած են, անոնք միակ ստորագրութիւն մը պիտի նկատուին :

Այն ստացագիրները, հատուցագիրներն ու անդորրագիրները, որոնք համեմատական դրոշմատուրքի մը ենթակուած ըլլալով, կը կրեն մէկէ աւելի ստորագրութիւններ, եւ որոց իւրաքանչիւրին բաժինն որոշուած է, դրոշմատուրք պիտի գանձուի իւրաքանչիւր ստորագրողէն իր որոշ բաժինին համեմատութեամբ :

Պայմանագրութիւններէ եւ ուրիշ մի քանի օրինակ գրուած մուրհակներէ ու թուղթերէ իւրաքանչիւր օրինակէն զատ զատ դրոշմատուրք պիտի գանձուի :

(1) Հին կանոնագրութեան մէջ այս ճողուածը միայն սա տրամադրութիւնը ունէր. — Պաշտօնական շրջանակներու եւ անհատներու միջեւ փոխանակուած մուրհակներուն դրոշմատուրքը մասնաւորները պիտի վճարեն, իսկ մասնաւորներու միջեւ փոխանակուածներուն դրոշմատուրքը պիտի վճարէ մուրհակը ստորագրողը. բաց ի ստացագրի եւ անդորրագրի նման թուղթեր եւ ապահովագիրներ, որոնց դրոշմատուրքը պիտի վճարէ պարտականը :

Ինչպէս կը տեսնուի, նոր կանոնագրին մէջ այս տրամադրութիւնները ընդլայնուած են :

Տ րդ. Յօդուած

Եթէ պարտաւորութիւն ստանձնող մուրհակի մը մէջ իրարու նման եւ յարակից մէկէ աւելի գործառնութիւններ նշանակուած ըլլան, անոնց մէջ գորշմատուրքի ամէնէն աւելի ենթակայ եղողին հաշուով տուրք կ'առնուի: Այսու հանդերձ, գործառնութեան գլխաւոր դերակատարներէն զատ, եթէ ուրիշ մը ո եւ է պարտաւորութիւն մը ստանձնէ, ուրոյն գորշմատուրքի մը կ'ենթարկուի:

Եթէ գործառնութիւնք յարակից չեն եւ իրարմէ անջատ ու անկախ են, անոնցմէ զատ զատ իրենց բնութեան համեմատ գորշմատուրք կ'առնուի:

Որո՞ւ սուրճ

Չ րդ. Յօդուած

8. — Գործարանի նշաններու եւ առուտուրի վերաբերեալ իլմութեան պիտի վճարեն 10 զրշ:

10. — Գործարաններ կամ ճարտարային հաստատութիւններ հիմնելու հրամանագիր՝ 100:

13. — Անանուն ընկերութեանց դրամագլուխը ստորագրուելուն եւ անոնց 100/0 կամ աւելին վճարուելուն համար տրուած իլմութեան պիտի վճարեն 50 զրուշ:

17. — Յանձնառութեան մուրհակներ, ուր ո'եւ է գումար որոշուած չէ, պիտի վճարեն 2 զրշ:

(Կը շարունակուի)

ՍՏԱՑԱՆՔ Պալենց գրատան մէկ նոր հրատարակութիւնը « Դուն պիտի ըլլաս քարոյագիտ, ճնշեալագիտ, օրհնագիտ » միջին դասընթացքի համար, 196 էջէ բաղկացեալ սիրուն հատոր մը:

ՎՐԻՊԱԿ. — Բիւրակնի նախորդ թիւին մէջ եաղմայի վաճառական Ճիզմէճեան եղբարց քօնքօրտաթոյին վրայ խօսուած էր: Այս Ճիզմէճեան եղբարք կը գտնուին չուկային մէջ եւ պատմայի վաճառական են եւ բնաւ առնչութիւն չունին եաղմայի ծանօթ վաճառական Ճիզմէճեան եղբարց հետ:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Շահերու բաշխումը

Առևտր. ֆոյեդիւմ եւ ֆոնանսիոյ ընկերութեանց մէջ

×

84. — Առևտր. ընկերներուն բաժինը, շահու եւ վնասի պարագային, ընդհանրապէս կ'որոշուի պայմանագրին մէջ, եթէ յատուկ պայմանագիր մը չկայ, անոնց իրաւունքը կ'որոշուի օրէնքին համաձայն, որուն տրամադրութիւնը սա է որ իւրաքանչիւր առևտրական ընկերի բաժինը իր դրամագլուխին համեմատական ըլլայ: Երբ դրամագլուխը կը բաղկանայ հնչուն դրամէ կամ ա՛յնպիսի տուարկաներէ, որոնց դինը որոշուած է, բաժիններուն համեմատութիւնը դիւրաւ կը գտնուի: Բայց երբ դրամագլուխը կազմող առարկաները իրենց բնութեամբն իսկ որոշեալ արժէք մը չունին կամ պայմանագրին մէջ զնահատուած չեն, ա՛յն ատեն փորձագէտներու գնահատութեանը դիմում կ'ըլլայ: Ընկերային դրամագլուխները, թէեւ առևտրական ընկերութեան պայմանագրին մէջ որոշուած չեն, պէտք չէ որ հաւասար բաժիններ արտագրեն եթէ իրարմէ տարբեր են, ապա թէ ոչ շահը վնասին համեմատական չըլլար: Օրինակ. — Առևտր. ընկերութիւն մը կազմուած է որոշեալ ժամանակի մը համար: Ընկերներէն մին իբր դրամագլուխ բերած է 5000 և միւսը 10,000, պայմանաւ որ բաժանումէն առաջ ետ առնէ 5000 Փր.ը, զոր իր ընկերէն աւելի դրած է: Այս պարագային մէջ, իբր դրամագլուխ դրուած գումարը պէտք է նկատել 5000 Փր. և մնացեալ 5000ը՝ իբր փոխառութիւն և հետեւաբար ըստ այնմ որոշելու է բաժինները շահու եւ վնասի մէջ: Առևտրական ընկերութիւնը իր բաժինէն դուրս 5000 Փր. աւելի տուող ընկերոջ կը պարտի ուրեմն վճարել այդ գումարին տոկոսը, նոյն իսկ երբ շահերը ի վիճակի չըլլան տոկոս վճարելու: Այս պարագային մէջ տոկոսը ընկերային դրամագլխէն կ'առնուի և փոխատուն, որ տոկոսները կը պահանջէ, իբր ընկերի ե'նք ալ կը մասնակցի այդ

տողոսին վճարման, Իսկ այն ընկերը, որ միայն իր ճարտարարուեստը կը բերէ իբր դրամագլուխ, շահուն կէտը կ'առնէ եթէ առեւտրական ընկերութիւնը երկու անձերէ բաղկացած ըլլայ, Բայց երբ առեւտրական ընկերները երկուքէ աւելի ըլլան և անոնց դրամագլուխները տարբեր արժէքներ ունենան, այն ատեն ճարտարագործին դրամագլուխը հաւատար կը նկատուի ամէնէն քիչ դրամագլուխ դնող ընկերոջ բաժինին, Շահու և ֆետի այս բաժինները կը վճարուին ա՛յն ատեն միայն երբ առեւտրական գործառնութիւնք ամբողջացած են և անոնց արդիւնքը վերջնապէս որոշուած է, Ընկերային դրամագլխին ներկայ գումարը կը բաղդատուի առեւտրական ընկերութիւնը կազմուած ատենուան դրամագլխին հետ և յաւելեալ մասը շահ կը նկատուի, Այն ատեն իւրաքանչիւր առեւտրական ընկերոջ դիրքը կը ճշտուի, ամէն մէկը իր առած գումարներուն հաշիւը կ'ընէ, և ընդհանուր կշիռով յայտնի կ'ըլլայ թէ ի՛նչ գումար պիտի ստանայ տակաւին: Առեւտրական ընկերութեանց մէջ սովորութիւն է ամէն տարի բաժնեւէն վանդէրներուն ցոյց տուած շահը, բայց միշտ խոհեմութիւն է այդ շահերով պահեստի գումար մը կազմելէ ետք միայն սկսիլ շահերու բաշխման:

85.— Եթէ փոխանակ շահերը բաշխելու, ուզուի իւրաքանչիւր առեւտրական ընկերոջ հաշիւը պահանջող ընել, կ'ըլլայ, բայց հոգ տանելու է որ այս պահանջը առժամանակեայ նկատուի: Վերջին էնվանդէրը միայն պիտի կրնայ ցոյց տալ իրական շահը կամ ֆետսը, որ բաժին կ'իյնայ իւրաքանչիւր առեւտրական ընկերոջ:

86.— Առեւտրական քօլէքդիֆ և քօմանտիդ ընկերութիւններու մէջ սովորութիւն է որ ամիսը կամ երեք ամիսը անգամ մը, իւրաքանչիւր առեւտրական ընկեր ո՛ր և է գումար մը կ'առնէ իբր վարձք իր գործակցութեան: Առեւտրական ընկերը այն ատեն կը նկատուի իբր թոշակառու մէկ պաշտօնեան ընկերային դրամագլխին: Ուրեմն ամէն անգամ որ այս պարբերական գումարները առնուին, պէտք է մասնաւոր հաշիւ մը բացուի Տիա՛ր այնինչ, ի՛ր առածը խորագրով: Ամսուն վերջը այս հաշիւը պահանջող կ'ըլլայ

դէնի հաշուին, ինչպէս որ կ'ըլլայ պաշտօնէից հաշիւներուն համար:

Առեւտրական Անանուն ընկերութեանց Էնվանդէրները

87. — Այս տեսակ ընկերութեանց էնվանդէրները առեւտրական քօլէքդիֆ ընկերութեանց էնվանդէրներուն պէս են, սա միակ տարբերութեամբ որ պարտքը, փոխանակ առեւտրական ընկերներու հաշիւներուն, կը պարունակէ բաժնեթուղթերու և պարտաթուղթերու հաշիւները, որոնք առաջին էնվանդէրին մէջ միակ պահանջողներն են ամբողջ դոյքին: Գալով շահերու բաշխումին և ամէն ամիս առնուած գումարներուն, օրէնքը այս մասին ուրիշ տրամադրութիւններ ունի, որոնք կը նշանակուին անանուն ընկերութեան կանոնադրին մէջ և կառավարութեան հաւանութիւնն ու վաւերացումը կ'ստանան:

Հաւուսյարդարութեան էնվանդէր

88. — Այս էնվանդէրները բնաւ տարբերութիւն չունին սովորական էնվանդէրներէն: Միայն թէ, ի վերջ դործողութեանց, ընկերային դրամագլուխը համեմատական բաժիններով կը վերադարձուի առեւտրական ընկերներուն:

Դատական Քրոնիկ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ Բ. ԴԱՏԱՐԱՆ

3 ՕԴՈՍՏՈՍ

Մնանկ Գասպար Ֆէնէրճեանի սէնտիքներուն դէմ դատ բացած էին Տեարք Աբել Կիւպէնիկեան եւ Ընկ., որոց ադրեսագիրը կարդացուելէ ետք փոխանորդ փաստաբաններն

ալ՝ Քէօրբէեան Միհրան և Յակոբ Պահրի էֆէնտիները՝ բերանացի սա յայտարարութիւնը ըրին. —

« Ա. Կիւլպէնկեան եւ Ընկ.ը Դասպար Ֆէնէրճեանէ 350 Օսմ. ոսկի կը պահանջէ: Պարտուց քննութեան միջոցին սէնտիքները այդ գումարին 200 ոսկին միայն արձանագրեցին, իսկ մնացորդ գումարը առժամապէս նշանակեցին, մուրհակ ներկայացնելէ ետքը վերջնապէս արձանագրելու պայմանաւ: Այժմ մուրհակ կը ներկայացնենք, զոր չեն ուղեր ճանչնալ, որով անոնց այս ընթացքին դէմ բողոքել ստիպուած ենք: »

Պատասխանելով նախագահին՝ կողմէ եղած հարցման, սէնտիքներէն Պաղտիկեան էֆ. յայտարարեց որ պարտուց քննութեան պահուն մի քանի պահանջատէրերու կողմէ ստիմաստով խնդրագիր մը ներկայացուած էր. « Ա. Կիւլպէնկեան եւ Ընկ.եան ձեռքը գտնուած մուրհակներուն 233 ոսկին միայն բուն պարտք է, իսկ մնացեալը մուլագաս է. » ուստի ստիպուեցանք մնացորդ գումարը մերժել եւ պարտուց մէջ չարձանագրել:

Պաղտիկեան էֆէնտիի այս յայտարարութեան վրայ Յակոբ Պահրի էֆ. ըսաւ թէ այդ պարագային՝ մուրհակներուն մուլագաս չըլլալուն համար երբեւեմ մը կ'իյնայ ըստ օրինի իրենց փոխանորդեալին (Ա. Կիւլպէնկեան Ընկ), Դատարանը բանաւոր նկատեց այս առարկութիւնը, սակայն Պաղտիկեան էֆ. ուրիշ առարկութիւն մը ըրաւ: Ըսաւ որ Ա. Կիւլպէնկեան Ընկ.ը դատ բացած է սնանկին Մարզուան բնակող երաշխաւորին դէմ եւ այն տեղի դատարանէն վրձիւ մը ստանալով իր դրամը ամբողջովին գանձած է: Հետեւաբար խնդրեց այս մասին Մարզուանի դատարանէն տեղեկութիւն մը առնել: Քէօրբէեան Միհրան էֆ. պատասխանեց որ թէեւ այս մասին իր փոխանորդեալին երբեմն պէտք է բաւական համարուի դատարանին համոզում գոյացնելու համար, այսու հանդերձ երբ դատարանը Մարզուանէ տեղեկութիւն առնել նախընտրէ, իրենք ալ կը համակերպին:

Դատարանը որոշեց Մարզուանի դատարանէն տեղեկութիւն առնել այս մասին:

×

Ծովային Առեւտրական

Դատարան

Շ Օ Դ Ո Ս Տ Ո Ս

Յուլիս 31ին, Ս. Եովաքիմօբուլօ էֆ. Տեարց Թիմուրեան եղբարց դէմ դատ բացած էր եւ իր փաստաբանը՝ Մէհմէտ Պէհրամ էֆ. յայտարարած էր որ իր փոխանորդեալը Թիմուրեան եղբարց հետ պայման մը դրած էր որ ասոնք 400 ծրար ուռկանի մանած 2½ ամիսէն յանձնեն Եովաքիմօբուլօյի եւ 5 ոսկի ալ կանխավճար մը ըրած էր։ Այդ պայմանաժամը անցած է, ու մանածը դեռ չէ յանձնուած, որով իր փոխանորդեալը ստիպուած է քրօթքսո ընել և վաճառքին իրեն չյանձնուելէն իր կրած 50 ոսկի փնտռուն հատուցումը եւ 5 ոսկի կանխավճարը ետ պահանջել, և Թիմուրեան եղբարք այս քրօթքսոյին գոհացուցիչ պատասխան մը չտալնուն համար, իր փոխանորդեալը դատ բանալ ստիպուած էր։

Այն օրը նախագահը հարցուցած էր թէ սակարկութեան պահուն վաճառքը պատրաստ էր թէ ոչ։ Մէհմէտ Պէհրամ էֆ. պատրաստ ըլլալը յայտնած էր։ Իսկ Թիմուրեան եղբարց փաստաբան Շերամ էֆ. այդ կերպ սակարկութեան գոյութիւնը ուրացած էր, եւ դատախազին կողմէ այդ պարզան հաստատուելու համար դատավարութիւնն այս օրուան յետաձգուած էր։

Այսօր, երկու կողմէ ներկայացան։ Շերամ էֆ. կրկնեց որ այդ կերպ սակարկութեան գոյութիւնը ուրանալէ յետոյ այլ եւս պատասխան մը տալու պարտաւոր չէ։ Թիմուրեան եղբարք իրենց պատասխանը տուած են քրօթքսոյին թէ Եովաքիմօբուլօ 400 բաքէթ մանած սակարկած է Եւրոպայէ յանձնարարելով իրեն յանձնուելու պայմանաւ եւ ասոր համար 5 ոսկի կանխավճար ըրած է։ Հիմա որ վաճառքը դաւու վրայ է, այս միջոցին կը դիմէ զայն չընդունելու համար։

Նախագահը, խորհրդակցելէ վերջ, հակասական գտաւ

Մէհմէտ Պէհրամ էֆ. ի վաճառքին պայման դրուած պահուն պատրաստ ըլլալու յայտարարութիւնը եւ սակարկութեան մէջ Չիք ամիս պայմանաժամ գտնուիլը և մերժեց Եօվաքի-մօբուլօյի վնասուց հատուցման պահանջումը: Դատարանը որոշեց նաեւ որ սակարկութեան այս հիման վրայ եղած ըլլալն ապացուցուի Թիմուրեան եղբարց կողմէ:

Գ Օ Ղ Ո Ս Տ Ո Ս

Կարգացուեցաւ Ղ. Չպլաքեանի փոխանորդ փաստաբան Քէօրքէեան Միհրան էֆ. ի կողմէ մատուցուած աղերսագիրը որ ի հրամանի մուրհակով մը Պէօյլուք տէրէի խանութպաններէն Սբիբօ Աղամանդիտիէ Չի ոսկի պահանջին իճրափ մուվաֆֆաթով գանձումը իր խնդրէր:

Պարտականին ցոյց տրուեցաւ մուրհակը եւ հարցուեցաւ թէ ստորագրութիւնը ի՞նչն էր: Յիշեալը պատասխանեց թէ աղէկ մը չի գիտեր իրը ըլլալը: Ասոր վրայ, դատարանը հարկ տեսաւ մուրհակը փորձագէտներու յանձնել եւ դատարանի անդամներէն Իպրահիմ պէյի հսկողութեան տակ եանքօ եւ Վասիլաքի էֆ. ներու յանձնուեցաւ ստորագրութեան քննութիւնը:

Դ Ս Ս Ը Ն Թ Ա Յ Ք

Գերման Առեւտրական Լեզուի

Գ. Ս Ս Ս

Ա. Հ Ա Տ Ո Ւ Ա Մ

7.

Freund պաշի
Freund բարեկամ
Herz սիրս

Aufnahme ընդունելութիւն
freundlich բարեկամական
herzlich ursագին

zeigen ցոյց տալ
legen դնել
suchen փնտնել
reisen ամսփորով
grüßen ողջունել

anzeigen ծանուցանել
vorlegen ներկայացնել
besuchen այցելել
durchreisen պտտիլ
empfehlen յանձնարարել

Ich habe die Ehre
Ինչ հաղէ որ է հրէ
պատիւ ունիմ

Ich werde die Ehre haben
Ինչ վերորէ որ է հրէ հաղէն
պատիւ պիտի ունենամ

Wir haben die Ehre
Վեր հաղէն որ է հրէ
պատիւ ունինք

Wir werden die Ehre haben
Վեր վերորէն որ է հրէ հաղէն
պատիւ պիտի ունենանք

Ich habe die Ehre anzuzeigen
Ինչ հաղէ որ է հրէ անցուցայիւն
պատիւ ունիմ ծանուցանելու

Wir haben die Ehre zu grüßen
Վեր հաղէն որ է հրէ ցոյց տալու
պատիւ ունինք ողջունելու

Ich habe die Ehre Sie herzlich zu grüßen
Ինչ հաղէ որ է հրէ Ձեզ հեղշիկ ցոյց տալու
պատիւ ունիմ ձեզ սրտագինս ողջունելու

Ich werde die Ehre haben Ihnen zu empfehlen
Ինչ վերորէ որ է հրէ հաղէն Ինչ ցոյց տալու
պատիւ պիտի ունենամ ձեզ յանձնարարելու

Ich habe die Ehre Herrn... Ihrer
Ինչ հաղէ որ է հրէ Հրէ... Ինչ
ես ունիմ պատիւ Պարոն... Ձեր

freundlichen Aufnahme zu empfehlen
Ֆրէնդլիկ ընդունելու ցոյց տալու

բարեկամական ընդունելութեան յանձնարարել

Պարոն այսինչ Ձեր բարեկամական ընդունելութեան
յանձնարարելու պատիւ ունիմ:

Berlin der 12 Juni 1906
Պէտլէն րէն Եռնի
Յունիս

Herrn

Հէռն

Տիար

Ich habe die Ehre Ihnen anzuzeigen,
Իի հաղէ րի էրէ Ինէն անցաւ յայնէն
Ես ունիմ պատիւ Ձեզ ծանուցանելու

dass unser Reisender Herr... wird Sie
որա՞ն անտէր Ռայդէն րէն Հէռն . . . լինար Ձի
որ մեր ճամբորդ Տիար . . . պիտի Ձեզ

nächstens besuchen und Ihnen unsere
նէիւնէն արդէն էն Ինէն անտէրէ
ի մօտայ այցելէ եւ Ձեզ մեր

neuen Muster vorlegen Er hat ganz Türkei
նոյն մասէն ֆուլէն էն հալէ կանց Թիւրքի
նոր նմոյշներ ներկայացնէ նա ունի ամբողջ Թուրքիա

durchreist, und bedeutende Aufträge erhalten
որաւրեւայն էն արդէն րի Առֆուլէն էն հալէն
ճամբորդած եւ կարեւոր հրամաններ ստացած

wir empfehlen genannten Herrn Ihrer
Հէռն էֆֆէլէն Կէնանէն Հէռն Իւրէ
մենք կը յանձնարարենք յիշեալ Պարօնը Ձեր

freundlichen Aufnahme und zeichnen
ֆրէնդլիկէն Առֆուլէն էն ցոյնէն
բարեկամական ընդունելութեան և կը մնանք

Hochachtung.

Հօրախնայ

յարգանք

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու թէ մեր ճամբորդ (ուղեւոր)

պատճենայ) այսինչը ի մօտոյ պիտի այցելէ ձեզ եւ մեր նոր նմոյշները ներկայացնէ : Ամբողջ Թուրքիա ճամբորդած եւ կարեւոր հրամաններ ստացած է : Յիշեալը ձեր բարեկամական ընդունելութեան կը յանձնարարենք եւ կը մնամք յարգանքս :

Առեւտրական Քրոնիկ

Կադիս

Նորընծայ բերքը . — Առաջին բեռնաւորում

Կիրս սոնի մեր քղրակցեն . —

Այսօր, Յուլիս 24, նոր բերքի արտածումը կատարեց Տիար Տեմուքենի, 13 պարկ կադիս Թրիէսդէի համար, աւրոտրիական Լօյտի Թեպի շոգենաւով :

Նախախայրիքի բեռնաւորման յատուկ պատշաճ տօնախմբութիւն, մաղթանք եւ շնորհաւորութիւններ եղան : Գինն է 130 զրշ . կենդինարը, կեղեւով եւ թաց վիճակի մէջ :

[Կիրասոնի առեւտրական հրապարակին վրայ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններ՝ յաջորդ անգամ] :

Մանածի գիները

Մեր ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ՎՐԱՅ

Տեղական մանած

Օսմ. ոսկի 100 էն, կանխիկ, առանց զեղչի

Վաթէր Ետի Գուլէ	Ն.	4	32 ⁰ / ₀
Էթթրա	»	4	36 ⁰ / ₀
Վաթէր Իզմիտ	»	4	35 ⁰ / ₀
» Սելանիկ	»	4	34 ¹ / ₂ ⁰ / ₀
Էթթրա »	»	4	37 ⁰ / ₀
Վաթէր Թարսուս	»	4	33 ¹ / ₀

Անգղ. ապրանք

Վաթէր կատու գլուխ ն. 20 47⁰/₁₀ կանխիկ նէթ
էքսթրա Ա ն. 48/24 59/60 (Լ. 0. 106 է) 61 օր
պլամմ. կամ ⁰/₁₀ 2 զեղչ կանխիկի
էքսթրա Ա. ն. 12/14 54/5 (Լ. 0. 106) 61 օր պլամմ. կամ ⁰/₁₀ 2
զեղչ կանխիկի:

Իսալ. ապրանք

Վաթէր Ա. ն. 20. 46⁰/₁₀ 61 օր պլամմ. կամ ⁰/₁₀ 2 զեղչով կանխ.
» Բ » 20. 42/4 » » » » »
» Ա » 6/14. 36¹/₂⁰/₁₀ » » » » »
» Բ » 6/12. 32/4 » » » » »
էքսթրա Ա » 18/24. 54/5 (Լ. 0. 106 է) » » » »
» Բ » 18/24. 51/2 (») » » » »
» Գ » 18/20. 46/7 (») » » » »
» Ա » 12/14. 51/2 (») » » » »
» Բ » 12/14. 45/6 (») » » » »

Կարմիր մանած

Չուիցեր. ն. 20 (ճիշտ 20 թիւ) 65/67. 61 պլամմ. կամ ⁰/₁₀ 2 զեղչ կան.
Իտալա. » 20 (» 20 ») 63/64. 61 » » ⁰/₁₀ 2 » »

Ծանօթ. — Այս օրերու մանածի հրապարակը շատ կա-
յուն վիճակ մը ունի: Մանածի սպառման եղանակը չըլլա-
լուն, կարեւոր գործառնութիւններ տեղի չունեցան:

Բամբակը վերջին 20—25 օրերու մէջ 6.10 էն մինչեւ 5.38ի
կոտրեցաւ, ինչ որ աւելի կասեցուց մանածի գործառնու-
թիւնները: Թէեւ եւրոպական գործարանները չէին կոտրեր
իրենց գիները, սակայն եթէ քիչ մը եւս տեւէ գիներու
ներկայ անկումը, հաւանաբար գործարաններն ալ պիտի
զեղչեն իրենց գիները, եւ արդէն մի քանիներ սկսած են
մի քիչ կոտրել: Բամբակի այս անկումը տեղւոյս հրապա-
րակի գիներուն վրայ գրէթէ կարեւոր ազդեցութիւն մը
չունեցաւ: Մինչեւ ամիս մը կը յոռոացուի որ մանածի խնդ-
րանքները սկսին եւ լաւ գործառնութիւններ ըլլան տեղւոյս
վրայ:

Կ. Պոլիս, 10 Օգոստ.

ՍԱԿԱՐԱՆԻ ԿԵԱՆՔԸ ԳԻՆԵՐԸ ԲԱՐՁՐԱՑԱՆ

Անցեալ եօթնեկին մէջ սակարանի գործառնութիւնք մեծ ոգեւորութիւն մը չունէին, բայց գոնէ սա առաւելութիւնը ունէին որ ամէն թուղթեր քիչ շատ վրայ դրին: Պետական արժեթուղթերէն, Օսմ. Միացեալը Բարիզի սակարանին մէջ 97, 32 էն 97 ի իջաւ եւ յետոյ 97, 50 ի բարձրացաւ, Պերլինի մէջ 96,30 էն 96,90 ի ելնելէ վերջ 96,40 ի իջաւ եւ Պոլսոյ սակարանին մէջ 105¹/₂ էն 105³/₄ ի բարձրացաւ:

Հախառակ Սպանիոյ մէջ եկամուտի վրայ տուրք դրուելու զրոյցին՝ սպանիական Արտաքինը 95,80 էն մինչեւ 96 30 ի ելաւ: Այս բարձրացումը մասամբ կը վերագրուի հունձքի արտադրութեան լուազոյն վիճակին: Կը հաշուուի թէ Սպանիա այս տարի 700 միլիոն բէգէթայի արմտիք պիտի արտադրէ, անցեալ տարիէն 30 միլիոն կենդինար աւելի, ու այս տարի փոխանակ ներածելու, ինք պիտի կրնայ արմտիք արտածել:

Ֆրանսական Ռանթին գինը ամուր է եւ բարձր, 98,85: Ասոր պատճառն է տուրքերու լաւ գանձումը, Հոկտեմբերի կարօններուն ժամանակին մօտենալը, ճարտարային գործերու ոգեւորութիւնը: Յուլիս 20 էն մինչեւ Օգոստոս 10 խնայողական սնտուկներու դանձումներն սկսած են աւելնալ: 20 օրուան մէջ 2 միլիոն Ֆր. աւելի գանձուած է, ինչ որ վստահութեան աւելնալը կը ցուցնէ:

Ռուսական պետական թուղթերու մէջ նշանակելի փոփոխութիւն մը չէ եղած: Բարիզի, Լոնտոնի սակարաններուն մէջ 5—10 սանդիմ չահած, իսկ Վիեննայի մէջ 20 հէլէր ինկած է գինը:

10 Oqnos.

×

Արտածութիւն

Այս շաբթու ծախուեցաւ **136** կալով ԱֆիժՆ, զոր զընեցին Տեարք

Հօղթայն եւ ընկ. 2 կողով, Կէյվէ, 110էն:

Նախամուրա եւ ընկ. 46 կողով, Գըրչէհիր, Ձիլէ, 115էն:

Ուիթօյ եւ ընկ. 88 կողով, Ադէհհիր, Նիքսար, 108—113
115—130էն:

Հրապարակը հաստատուն է: Մինչեւ հիմակ եկած է
1725 կողով, մինչդեռ անցած տարի 385 կողով միայն ե-
կած էր:

Թիֆթիկի վրայ կարեւոր դործառնութիւն մը չեղաւ
այս շարթու: Տեարք Սրսէն եւ ընկ. նմոյշի համար քանի
մը տեսակներէ 30 հակ գնեցին: Մը. Ուիթի ապրանքի նա-
յեցաւ, բայց չգնեց: Եօզդատի եւ Էսկիչէհիրի ապրանքնե-
րէն 93 հակ ծախուեցաւ 17, 20—21—22 դրուէն: Յոյս կայ
որ ի մօտոյ բացուին թիֆթիկի առուտուները: Առայժմ
ապրանք ունեցողները չեն ուզեր գին կտրել:

Կարեւոր դործառնութիւն մը չեղաւ նաեւ ԵԱԲԱԴԸ
ԲՈՒՐԴԻ վրայ, որուն գինն է $7\frac{3}{8}$ — $7\frac{3}{4}$ դր.::

ՅՈՐԵՆ քիչ գալուն համար կահուղները $37\frac{1}{2}$ —38, է-
քսթրաները $39\frac{1}{2}$, խառնուղները 34—36, իսկ կարծրները
 $38\frac{1}{2}$ —39 եւ առաջին տեսակները $40\frac{1}{2}$ — $41\frac{1}{2}$ փարայի ծախ-
ուեցան:

ԳԱՐԻԻՆ հրապարակը հաստատուն է: Այս շարթու Բ.
տեսակները $27\frac{1}{2}$, Քէօթահեայի եւ Էսկիչէհիրի Ա. տեսակ-
ները $28\frac{1}{2}$ եւ Էսկիլուրի էքսթրա ապրանքները մինչեւ $29\frac{1}{2}$
—30 փր. ի ծախուեցան վաւիճէն յանձնելի:

ԿՏԱԻԱՏը ծախուեցաւ վաւիճէն յանձնելի $54\frac{1}{2}$ —56 և չո-
գենաւ յանձնելի $56\frac{1}{2}$ —57 փր.:

ՔԷՉԻ ՏԷՐԻՍԻ ծախուեցաւ 28 դրւ.ի եւ առաջին տե-
սակ վագքրաները՝ 29 դրւ.ի:

ՈՉԽԱՐԻ ՄՈՐԹԻՆ աղած եւ չոր տեսակին օխան արժեց
9 դրւ.:

Կ. Պոլիս, 5 Օգոստոս:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Այս եօթնեակին մէջ դրամական հրապարակը շատ գո-
հացուցիչ չէր: Դրամագլուխի եւ ոսկեդրամի պէտք կայ,
որով զեղչի սակը աւելի հակամէտ է բարձրանալու: Լոնտոն

նի մէջ եռամսեայ փոխգիրներուն սակը որոշուեցաւ $3\frac{1}{16}$, իսկ վեցամսեայներունը $3\frac{3}{16}$:

Ասոր պատճառներն են Նիւ Եօրքի մէջ դրամագլխի սղութիւնը, Լոնտոնի հրապարակին վրայ ամերիկեան փոխանակագներն իյնալը եւ քիչ օրէն Լոնտոնէ Նիւ Եօրք դրամ գլխով զրկուիլը: Ասոնք Անգլիոյ դրամական հրապարակին վրայ վատահոլութիւնը պակսեցուցած են, այնպէս որ աւելի աժան դրամ հայթայթելու յոյս չկայ, եւ ասոր հետեւանքով փոխանակադրերը դժուարաւ զեղչուեցան: Լոնտոնի մէջ հոգիւր տարուի ոսկիի պահեստը աւելցնելու, աշնան Ամերիկայէ, Եգիպտոսէ, Հնդկաստանէ եկած ոսկիի տոլորական խնդրանքները գոհացնել կարենալու համար: Այս շաբթու կարեւոր քանակութեամբ ձոյլ ոսկի գնուեցաւ եւ Ռուսիա արտածուեցաւ, մինչ կը կարծուէր թէ Ամերիկա պիտի արտածուի:

Հանքային թուղթերէն ոսկիի, պղինձի եւ կապարի թուղթերուն վրայ մեծ ոգեւորութիւն կար: Թէեւ ոսկիի արտադրութիւնը կ'աւելնայ — Յուլիսին Թրանսվալ արտադրած էր 491, 713 ունկի, քանակութիւն մը, որ մինչեւ հիմա բնաւ տեսնուած չէր—սակայն անոր հետ արժեթուղթերու գիներն ալ կը բարձրանան: Պղինձի գինը 83 Անգլ. ֆ. բարձրացած է: Մեծաքանակ խնդրանք կայ Ամերիկայէ եւ Գերմանիայէ, Թարսուսի արժեթուղթին գինը ելած է 174 ֆ., Քէրֆօրըր 150 իսկ Պալիս-Գարա Այտընի գինը 618էն 635 ֆ. բարձրացած է:

Վարկի թուղթերու մէջ նշանակելի փոփոխութիւն կրած են Պանք Օթօմանի բաժնեթուղթերը: Թէեւ Լոնտոնի մէջ անփոփոխ է, 15 $\frac{3}{4}$, բայց Բարիզի մէջ բարձրացած է, որ կը վերագրուի պանքային գործառնութեանց յարաճուն եւ չահաւոր ընթացքին:

ՌՈՏՈՍՊՈՅԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐԸ

Ռոտոսքոյի մեջ մանիֆաքուրայի ծանօթ վաճառականներն են. —

Տեարք՝ Եղբարք Զաքարեան, Ալիքսան Կիւրեղեան, Մ. Մեարոպ Փափազեան, Պօղոս Գըլըճեան, Պօղոս Ճամճեան, Պօղոս Գալստեան, Տնկըզեան եղբարք, Յովակիմ

Գարանֆրեան, Գրիգոր Թաշճեան, Մ. Կարապետ Տէվրեան, Յարութիւն Իգմիրլեան, Գրիգոր Աճէմեան եւ ընկ. Գասպար Տիմէնեան եւ որդիք, Զենոր Կառավարեան եւ որդի եւայլն:

Կաշեղեցի եւ պարսպապահներու վաճառականներն են. Տեարք Զէրէթեան եղբարք, Յըրուհեան եղբարք, Ստեփան Գ. Տեփանեան, Գրիգոր Ղազեբեան, Յովհ. Գասպարեան, Ճամճեան եղբարք:

Երկաթի վաճառականներ. —

Տեարք Պալքճեան եղբարք, Համբարձում Բաւլեան եւ որդի:

Խորհրդաւարի վաճառականներ. —

Տեարք Պետրոս Մէհթէրեան, Գրիգոր Քերիմեան եւ որդի:

Թօհաֆիէի վաճառականներ. —

Տեարք Կիւրեղեան եղբարք, Մկրտիչ Մալաքեան, Պետրոս Պզտիկեան եւայլն:

ՊՈԼՍՈՅ ՆԱԽԱՀԱՆԳԻՍՏԸ

ԲԱԲԱՆԱՆԻ Պոսնեան Օգոստոս 23, ՏՕՅԶԷ ԼԷՎԱՆԹԻՔ Բարձր Օգոստոս 25, Թասոս 27, Թեհեզոս Սեպտեմ. 5, ԱԻՍՏՐ. ԼՅՅՏԻ Վեհոս Օգոս. 23, Օրեոն Օգոստոս 24, Տաշնացիս Օգոստոս 27, ՄԷՍՍԺԸՐԻ ՄԱՌԻԹԻՄԻ Օրեոն Օգոստոս 22, Մեմֆիս 26, ՖԼՕՌԻՍ ՌՈՒՊԱԹԻՆՍԻ Սրոսոս Օգոստոս 22, ԲԱՔԷԻ Խեհրեքի Օգոստոս 20:

Բարձրակ Օգոստոս 10

Պատրաստ 5. 75

Յուլիս — Օգոս. 5, 15 Հոկտեմ. — Նոյեմ. 5,
Օգոստոս — Սեպտեմ. 5, 03 Յուն. — Փետրուար 5

ՓՈՆԱՆԱԿԱԳՐԻ ԳԻՆՆԵՐԸ

Լոնսոնի վրայ չէք 1 Անգլ. ոսկի	109. 22 1/2	ղրուշ
Բարիզի » » 1 Օսմ. ոսկի	22. 97 1/2	Փրանք
Պեդլինի » »	21. 91	մառք
Վիեննայի » »	18. 68	քուրոն

Արտօնատէր Հ. Ս. Ի. ԻԻԹԻԻՃԻԵԱՆ | Տպագր. Ն. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԿ.

ԱՇՈՒՄՆԱՆ ԳՐԱՄԱՆ

Առժամեայ Բացառիկ Ձեռքը

20 ՂՐՈՒՇ ՓՈՒՍՆ 60 ՂՐՈՒՇԻ

Սուրբ երկիր, պատկերազարդ նկարագր. Ս. Երուսաղէմի, Տ. Եպսկ. Պալեան, գին 6 ղրշ. — Քամիկազարդ տիկին, Ա. Տիւմա, թրգմ. Պ. Ասրուհի 8 ղրշ. — Փիլիսոփային աշակերտ, Բոլ Պուրթէ, թրգմ. Օ. Ձիթթէ Սարաֆ, 6 ղրշ. — Պատմութիւն պաշտամանց հին եւ նոր ազգաց՝ Խ. Ե. Մխիթարեան, 6 ղրշ. — Յիշատակաց ծաղիկներ, փունջ առաջին, Ռուբէն Որբերեան, 5 ղրշ. — Մանուկակներ՝ ոտանաւոր՝ Պոզոս Եռասուփեան, 5 ղրշ. Ամուսնական առողջաբանութիւն՝ Տր. Բլէման, թրգմ. Մ. Սիսակ 5 ղրշ. — Լուծեալ Ուէր՝ գրեց Բենիամին Եղիազարեան 4 ղրշ. — Բառարան թուրքերէնէ հայ. յօրինեց Ս. Մ. Գասապեան 5 ղրուշ — Կոկոններ, ոտանաւոր գրեց Ե. Տ. Եղիազարեան 5 ղրշ. — Տիկին Ռոթէ Էտուառ Ռօա, թարգ. Ջարմայր Չուկէս ղրշ. — Ազոտ նշոյլներ, արձակ եւ ոտանաւոր, գրեց Բ. Իսպէշէր Չուկէս ղրշ. — Պատմ., իմաստ., վիպական, բանաստեղծական, գիտական, առողջաբանական են. վերոգրեալ 12 հատոր գիրքերը որոնք իրենց այլազան պարունակութեամբ ամէն հասակի եւ սեռի ընթերցման արժանի են, անհաւատարի գնով մը մի միայն 20 ղրշ. վճարելով կրնան բաւականապէս գրատունէն, Կ. Պոլիս, Չաքմաքճըլար Եօքուշը, թիւ 29: Գաւառաց համար բօսդի ծախք 7 ղրուշ աւելի: Հասցէ՝ 10-2

درسعاتده چقمقجبلر يوقه شنده نومرو ۲۹ آشجيان كستخانه سی

ԴՈՐԾՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ. — Հայ. Անգղ. — 2. Տ. Ս. Փափագեան ԷՖ. Ի այս երկը կը բաղկանայ 507 էջերէ եւ կը պարունակէ 40,000 է աւելի բառեր, ոմներ, առացումներ: Պատրաստուած է խնամով եւ զիտուր հետեւողութեամբ Webster ի հայկապ բառազբոյն: Անկրածնէտ է ամէնուն: Դիմ լարակազմի 5 ղրուշ: Կը ծախուի գրավանդաւց բով: Կեդրոնատեղի՝ Պալեանց գրատուն նաեւ Էսկիսեան գրատուն: 4-10

ԱՂԵՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱՐԱՆ. — Այնթապ. — Հաստատուած է 1843 ին եւ կ'ուսուցանէ Օսմ., Հայ. Անգղ. նաեւ Միջէլլէ, տնտեսականութիւն, քաղ. քննարկութիւն եւ գիտական դասեր: Ընթացաւարտները առանց քննութեան քաղաքին Կ. թ. Քօլէնի Freshman կարգը կ'ընդունուին: Վարժարանքէն ցերեկօթիկ, ամէն դիւրութիւն կ'ընծայէ դրոցի ուսանողաց: Դիմել Տնօրէնութեան: 5-5

ԳՐԱԳԻՐ ԿՈՒՂՁՈՒԻ

Երկրորդական գրագիր մը կ'ուզուի ծանօթ վաճառատան մը համար: Դիմել Բիւրականի Խճագրութեան, Մանգունի տպարանը:

ՍՏԱՄՊՈԼԼՈՒԵԱՆ ԵՒ ԹԷՐՃԷՄԱՆԵԱՆ
Վանառասունը Զագմագերլար 12 քիւէն փոխադ-
րուած է

ԻՀՍԱՆ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻԻ 7, ՍԻՐՔԷՃԻ

4—3

BIÈRE AMSTEL

Ամսդէլի Գարեջուր

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՅԱՄԱՐՄԱՐՏԱՍՄ (ՀՈԼԱՆՏՈ)

Միմիայն ընտիր գարիէ և հոուլէ (houblon) չինուած այս առաջնակարգ գարեջուրը անուանի բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած է իր սնուչանող, կազդուրիչ և զովացնող հանգամանքներուն պատճառաւ :

ԾԱՆ.— Ամսդէլի գարեջուրը Պոլիս կը ներածուի միմիայն շիշերով : Կան գարեջուրներ, որ սակառով ալ կը բերուին եւ հոս շիշերու մէջ լեցուելով կը ծախուին իբրեւ նմաբիս (original) : Այսպիսի խաղախեալ գարեջուրներէ չիաբուելու համար կը խնդրուի ուսադուրիւն ընել վերեւ տեսնուած մատնային :

Կը գտնուի հիւպները, մեծ ճաշարանները, օրէկները եւ մեծ նպարալսճառներու ժողովուրդը : Կեդրոնատեղի՝ Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅԵՏԳԼԵԱՆ ԽԱՆ

Dépôt général, Foundouklian Han, Stamboul

20—6

Օ ԲՈՒՕԿՈՒՆ

Մեքենական առաջնակարգ Գործատուն

Լուացքի, արդուի, փայլի

97. ԲԵՐՍ. ԷՕՐԹ ՆՕԼ. ԱՂԶԸ ԳՈՒՄՊԱՐԱՆԸ ՆՕԳՈՒՇ 97.

Օ ԲՈՒՕԿՈՒՆ Գործատունը կ'ստանձնէ ամէն տեսակ ճերմակեղէնի լուացք, արդուի եւ քօլա, նշանաբան ունենալով՝

Մաքրութիւն

ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ

Ճշտապահութիւն

16—24

Handwritten signature: H. G. ...

ԲԻԲԼԱԿՆ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

PURAGN,
RUE ARMÉNIENNE
Ali Djaddressi, N°. 38

Թիւ 30

«يوراكن»

1906

ارمنيجه غزني
باب عالي چاده سنده؟ نومرو ۳۸

1906

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Բաժան քաժնեկին, կանխիկ 42. 60
Բաժանայ » » » 30
Բաժանայ » » » 15
Բաժանայ » » » 5
Բաժանեցի կ'ընդունուին զիւ-
րաժանեցի պայմաններով

Տարեկան քաժնեգինը կանխիկ վը-
ճարողը կ'ստանայ
1. — Հինգ հատոր Մէթէլէ
2. — Հարիւր այցաբարտ
3. — Ծանուցումի մը իրաւունք
2 քաժանողը զտնողին է՝ 40 Բաբէ մը

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՐՍԱՅԱՅԵԱՆ ՏԱՐԱԳՐԱՐԸ ԴԱՆԱՆԱԼՈՒԹԱՆ
ՎԵՃ. ԱՆՅԱՐԸ
ԳՐԱՆ ԶԵՆՈՒԹ ԴԱՆԱՐԻ Է. — « ՊԵՆԵՆԵՐ » ի օրի-
նակը եւ անոր մեծամեծ շահերը
ԴՐՈՇՄԻ ԱՆՈՒՆԱԳՐԱՆ վաճառականներու վերաբերեալ
տրամադրուած իւրենքը
ՅԱՆԶՆԱՐԱՐԱՆԻ ՍՏԱՆԹՈՒԼՈՒԹՅՈՒՆ
ՄԱՆՁԼՈՒԹՅՈՒՆ ԴԱՐԱՆ. — Թողաւորի վաճառականի մը
հարցումները. — Վիճակ Մանչէսթրի առեւտրական հրա-
պարակին [Մեր մասնաւոր թղթակցէն]
ՎԱՃԱՌԱՅՈՒՆԻ ԱՆԱՆԵՐԸ. — Շահերը ի՞նչպէս հաշուե-
լու է
ԴԱՏԱՆԱՆ ԴՐՈՇՄԻ. — Առեւտրական Բ. եւ ծովային
առեւտր. դատարաններուն առջեւ տեսնուած դատեր
ԴՐՈՇՄԱՆԵՐՆ ԱՌԵՏՏԱՆԱՆ ԼԵՋՈՒ
ԱՌԵՏՏՐԱՆԱՆ ԴՐՈՇՄԻ. — Կիրաստի առեւտր. հրա-
պարակը. — Մետաղներու զինները. — Դրամական եւ սե-
ղանաւորական հրապարակը. — Պոլսոյ նաւահանգիստը
ԳՐ. ՆԵԱՆ ՊԵՐՏԵՐԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հատոր 10
Խորք

بغوصيان فابريقه سى — چلتيك

Աղօրիք Պողոսեան

Չ է 1 7 1 4

Վերջին դրութեամբ պատրաստուած ուրիշ աղօրիքին արագորած գուտ ցորենի « ՀՂԻ » մարքա Ա. ալիւրը որ կրնայ մրցիլ եւրոպայէ ներածուած առաջնակարգ ալիւրնե-րու հետ. բոլորովին զերծ է հաճարի եւայլն. կապուտցնող ո՛րեւէ նիւթերէ:

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ՊԻՏԻ ՀԱՄՈՁՈՒԻՔ:

Կը գտնուի Սամսոնի հրապարակին վրայ

Ուսուցիչ

Գաւառի մէջ տեսչական կամ ուսուցչական պաշտօն վա-րելու տրամագիր եւ Կեդր. Ուսումն. Խորհուրդէն վկայեալ ուսուցիչ մը կայ, որուն մասնագիտութիւններն են հին եւ նոր Հայերէն լեզու, դրագիտութիւն. Յրանսերէն եւ տոմա-րակալութիւն. Դիմել Բիւրակնի խմբագրութեան:

3—1

ՍՏԱՄ ՊՈԼԼՈՒԵԱՆ ԵՒ ԹԷՐՃԷՄԱՆԵԱՆ
Վանառասունը Չագմագներու 12 թիւէն փոխադ-րուած է

ԻՀՍԱՆ ՊԷՑ ԽԱՆ ԹԻԻ 7, ՍԻՐՔԷՃԻ

4-4